

**Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium**

**Eesti meetmed
energiatõhususkohustuse
täitmiseks**

*Eesti teatis Euroopa komisjonile
direktiivi 2012/27/EL Artikli 7 lg 9 ja
lisa V punkti 4 alusel*

SISUKORD

1	Sissejuhatus	3
2	Kohustusperioodi jooksul saavutatav energiasäästu kogus	3
3	Metoodika energiatõhususkohustuse süsteemide käitamiseks ja käitamiseks ning artikli 7 lõike 9 ja artikli 20 lõike 6 täitmiseks	4
4	Ülevaade kohustusperioodil Eestis rakendatavatest alternatiivsetest poliitikameetmetest	7
4.1	Eesti rakendatavad alternatiivsed poliitikameetmed kohustusperioodil	7
4.2	Alternatiivsete poliitikameetmete koostöös artikli 7 lõike 10 nõuetega	9
4.3	Alternatiivsete poliitikameetmete koostöös V lisa punktis 4 sätestatud nõuetega	11
4.4	Oodatava energiasäästu koguse saavutamine muude alternatiivsete poliitikameetmete poolt	11
5	Teatise koostamisel kasutatud või viidatud materjalid	11

1 SISSEJUHATUS

Käesolev teatis on koostatud tulenevalt Eesti kui Euroopa Liidu liikmesriigi teavitamiskohutustest vastavalt energiasäästu direktiivile 2012/27/EL (edaspidi *direktiiv*). Vastavalt direktiivi artikli 7 lõikele 9 peab Eesti hiljemalt 5.12.2013 teavitama Euroopa komisjoni:

1. kohustusperioodi vältel saavutatava energiasäästu kogusest ja selle arvutamise viisist. See võib hõlmata selgitust selle kohta, kas artikli 7 lõike 2 võimalusi kasutatakse või mitte;
2. välja pakutud meetodikast energiatõhususkohustuse süsteemide käitamiseks ning artikli 7 lõike 9 ja artikli 20 lõike 6 täitmiseks. See aruanne peab põhinema V lisa punktis 4 esitatud andmetel;
3. poliitikameetmetest, mille liikmesriigid kavatsesid artikli 7 lõike 9 viimase lõigu ja artikli 20 lõike 6 eesmärgil võtta, kooskõlas V lisa punktis 4 sätestatud raamistikuga ning näidates, kuidas nad nõutud energiasäästu koguse saavutavad. Lõike 9 teises lõigus ja artikli 20 lõikes 6 viidatud poliitikameetmete puhul tuleb kõnealuses teatises tõendada, kuidas on täidetud artikli 7 lõike 10 kriteeriumid. Nende poliitikameetmete puhul, millele ei ole teises lõigus või artikli 20 lõikes 6 viidatud, peab liikmesriik selgitama, kuidas saavutatakse samaväärne säästu, järelevalve ja kontrolli tase.

Selle info koondamiseks korraldas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kui direktiivi rakendamise eest vastutav asutus Eestis, uuringu „Energiasäästudirektiivi 2012/27/EL rakendamise võimaluste analüüs“ (edaspidi *uuring*) läbiviimise. Uuring koostati vastavalt Euroopa komisjoni poolt koostatud Artikkel 7 rakendamise juhendmaterjali kavandile¹ (edaspidi *juhendmaterjal*). Lisaks vaadeldi uuringus ka küsimusi, mille analüüsimist peeti vajalikuks Eesti olukorrast lähtuvalt. Käesolevas teatises toodud info põhineb uuringu raames läbi viidud tööle ja uuringu aruandel.

Uuring on käesoleva teatise osaks nendes peatükkides ja alapeatükkides, millele käesolevas teatises on viidatud.

2 KOHUSTUSPERIOODI JOOKSUL SAAVUTATAV ENERGIASÄÄSTU KOGUS

Kohustusperioodil (1. jaanuar 2014 kuni 31. detsember 2020) saavutatava energiasäästu kogus arvutati vastavalt juhendmaterjali osale B1. Kuna EUROSTAT ametlikud andmed 2012. aasta energiatarbimise kohta Eestis käesoleva teatise koostamise ajal veel puudusid, ei arvestatud keskmise müüdava energia koguse määramisel 2012. aasta andmeid. Samuti ei arvestatud müüdava energia koguses transpordisektorit.

Eesti kavandab artikli 7 lõikest 2 tulenevate võimaluste kasutamist. **Arvutatud kohustusperioodi vältel saavutatav energiasäästu kogus Eestis on 7140 GWh.**

Täpsemalt kirjeldab kohustusperioodi vältel saavutatava energiasäästu koguse arvutuskäiku ja arvutuse tulemusi uuringu peatükk 1.

¹ „Interpretative note on Directive 2012/27/EU on energy efficiency, amending Directives 2009/125/EC and 2010/30/EC, and repealing Directives 2004/8/EC and 2006/32/EC - Article 7: Energy efficiency obligation schemes“, edastatud liikmesriikidele 8.05.2013

3 METOODIKA ENERGIATÕHUSUKOHUSTUSE SÜSTEEMIDE KÄITAMISEKS JA KÄITAMISEKS NING ARTIKLI 7 LÕIKE 9 JA ARTIKLI 20 LÕIKE 6 TÄITMISEKS

Ülevaade välja pakutud meetodikast energiatõhususkohustuse süsteemide käitamiseks on koondatud alljärgnevasse kahte tabelisse. Tabelites esitatud teave on esialgne, st loetletud poliitikameetmed on tänaseks vaid välja pakutud ning võivad veel muutuda või mitte üldse realiseeruda.

Tabel 1 Rahastamiskavad ja energiatõhususkohustuse süsteem: vastavus direktiivi lisa V punktis 4 sätestatud nõuetele

Direktiivi lisa V punktis 4 sätestatud nõue	Rahastamiskavad	Energiatõhususkohustuse süsteem
a) kohustatud (KI), osalevad (OI) või volitatud isikud (VI) või avaliku sektori rakendusasutused (ASR)	SA KredEx (ASR), SA Keskkonnainvesteeringute Keskus (ASR)	energiatarnijad või energia jaemüügi ettevõtjad (KI) gaasi, elektri ja kaugkütte sektoris, millede tarnitava või müüdava energia kogus ületab 100 GWh/a
b) sihtsektorid	korterelamud, tänavavalgustus, tööstus	kõik lõpptarbimise sektorid ning energia muundamise, jaotuse ja ülekande sektor
c) energiasäästu eesmärgi tase või terve perioodi ja vaheperioodide jooksul saavutatav eeldatav sääst	energiasäästu eesmärgi tase: 1721 GWh (kogu kohustusperioodi jooksul)	energiasäästu eesmärgi tase: kuni 1200 GWh (kogu kohustusperioodi jooksul)
d) kohustusperioodi ja vaheperioodide kestus	kohustusperiood: 1.01.2014 kuni 31.12.2020 esimene vaheperiood: 1.01.2014 kuni 31.12.2016 teine vaheperiood: 1.01.2017 kuni 31.12.2018	
e) kõlblike meetmete kategooriad	investeeringud ja investeeringutoetused energiasäästu saavutamiseks kõikides energia lõpptarbimise sektorites ning energia muundamise, jaotuse ja ülekande sektoris; finantsinstrumendid	investeeringud ja investeeringutoetused energiasäästu saavutamiseks kõikides energia lõpptarbimise sektorites ning energia muundamise, jaotuse ja ülekande sektoris, maksed riiklikusse energiasäästufondi, teavitustegevused, standardite, normide ja energiamärgistussüsteemide kasutuselevõtt

<p>f) arvutusmeetod, sealhulgas täiendavuse ja olulisuse määramise viis ning milliseid meetodeid ja võrdlusaluseid kasutatakse hinnanguliste tehniliste andmete puhul</p>	<p>arvutusmeetod: rakendatakse arvutusmeetodeid, mida kasutati uuringu alapeatükis 3.1.2 või mida kirjeldab uuringu peatükk 4 ning muid asjakohaseid ja rakenduskõlblikke arvutusmeetodeid;</p> <p>täiendavuse ja olulisuse määramise viis: juhindutakse selgitusest, mis on antud juhendmaterjali lõpliku versiooni [SWD(2013) 451 final] punktis 33;</p> <p>meetodid ja võrdlusalused hinnanguliste tehniliste andmete puhul: rakendatavad meetodid ja võrdlusalused põhinevad parimatel saadaolevatel uuringutel ning neis kasutatud meetoditel, nagu näiteks <i>Hoonefondi energiatõhususe parandamine – energiasääst, ühikmaksumused ja mahud</i>²</p>	<p>arvutusmeetod: rakendatakse arvutusmeetodeid, mida kasutati uuringu alapeatükis 3.1.2 või mida kirjeldab uuringu peatükk 4 ning muid asjakohaseid ja rakenduskõlblikke arvutusmeetodeid;</p> <p>täiendavuse ja olulisuse määramise viis: juhindutakse selgitusest, mis on antud juhendmaterjali lõpliku versiooni [SWD(2013) 451 final] punktis 33;</p> <p>meetodid ja võrdlusalused hinnanguliste tehniliste andmete puhul: rakendatavad meetodid ja võrdlusalused põhinevad parimatel saadaolevatel uuringutel ning neis kasutatud meetoditel</p>
<p>g) meetmete eluiga</p>	<p>valdavalt enam kui 7 aastat</p>	<p>valdavalt enam kui 7 aastat</p>
<p>h) liikmesriigisestest kliimaatiliste erinevuste arvestamiseks valitud lähenemisviis</p>	<p>kliimaatilisi erinevusi ei arvestata</p>	<p>kliimaatilisi erinevusi ei arvestata</p>
<p>i) kvaliteedistandardid</p>	<p>kvaliteedistandardeid rakendatakse nende olemasolul ja sobivusel, sealhulgas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ehitamise ja rekonstrueerimisega seotud kvaliteedistandardid on sätestatud ehitusseaduses³ ja selle alusel sätestatud õigusaktides, nagu näiteks energiatõhususe miinimumnõuded⁴ hoonetele; - kui riiklikud kvaliteedistandardid puuduvad, lähtutakse tõenäoliselt asjakohastest rahvusvahelistest kvaliteedistandarditest 	<p>kvaliteedistandardeid rakendatakse nende olemasolul ja sobivusel, sealhulgas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ehitamise ja rekonstrueerimisega seotud kvaliteedistandardid on sätestatud ehitusseaduses⁵ ja selle alusel sätestatud õigusaktides, nagu näiteks energiatõhususe miinimumnõuded⁶ hoonetele; - kui riiklikud kvaliteedistandardid puuduvad, lähtutakse tõenäoliselt asjakohastest rahvusvahelistest kvaliteedistandarditest

² http://www.energiatalgud.ee/img_auth.php/c/c1/ENMAK-Hoonete-uuring-20.09.2013.pdf

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072013008>

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/105092012004>

⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072013008>

<p>j) järelevalve- ja kontrolliprotokollid ning nende sõltumatuse tagamine kohustatud, osalevatest või volitatud isikutest</p>	<p>täiendavat järelevalvet avaliku sektori rakendusasutuste üle ei korraldata, kuna avaliku sektori rakendusasutused kuuluvad auditeerimisele EL ühtekuuluvuspoliitika rakendamise raamistikus</p>	<p>järelevalve- ja kontrolliprotokollid: järelevalve- ja kontrolli korraldamisel lähtuvad ametiasutused haldusmenetluse seadusest⁷. ; sõltumatuse tagamine: sõltumatuse tagamiseks lähtutakse haldusmenetluse seaduse § 10 sätestatud kriteeriumidest</p>
<p>k) auditiprotokollid</p>	<p>täiendavat järelevalvet avaliku sektori rakendusasutuste üle ei korraldata, kuna avaliku sektori rakendusasutused kuuluvad auditeerimisele EL ühtekuuluvuspoliitika rakendamise raamistikus</p>	<p>Auditiprotokollid hõlmavad vähemalt järgmist teavet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teave auditi läbi viinud isiku/asutuse ja kohustatud isiku kohta; - teave auditeeritavast meetmest; - teave auditeeritava valimi koostamisest ja auditeeritud tegevustest, mida meetme raames realiseeriti; - hinnang auditeeritud meetme tulemuslikkusele; - auditi läbi viinud isiku/asutuse järeldusotsus.
<p>l) kuidas võetakse arvesse vajadust täita artikli 7 lõike 1 teises lõigus esitatud nõuet</p>	<p>artikli 7 lõike 1 teises lõigus esitatud nõuet (kindlaks määratud tulemuslikkusega meetmete rakendamine kohustusperioodil) arvestatakse rahastamiskavade planeerimisel ja rahastamiskavade vaheperioodidel saavutatud tulemuslikkuse hindamisel</p>	<p>artikli 7 lõike 1 teises lõigus esitatud nõuet arvestatakse energiatõhususkohustuse süsteemi rakendamise vajalikkuse üle otsustamisel ja selle rakendamise tulemuste hindamisel. Energiatõhususkohustuse süsteemi rakendamise tulemusi hinnatakse iga aasta kohta, mille vältel süsteemi rakendati.</p>

⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/105092012004>

⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/123022011008>

Tabel 2 Energia- ja CO₂-maksud: vastavus direktiivi lisa V punktis 4 sätestatud nõuetele

Direktiivi lisa V punktis 4 sätestatud nõue	Energia- ja CO ₂ -maksud
a) sihtsektorid ja maksumaksjate segment	Kõik lõpptarbimise sektorid ning energia muundamise, jaotuse ja ülekande sektorid. Maksumaksjate segment on määratletud alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduses ⁸
b) avaliku sektori rakendusamet	Maksu- ja Tolliamet
c) eeldatavalt saavutatav sääst	4758 GWh (kogu kohustusperioodi jooksul)
d) maksustamise meetme ja vaheperioodide kestus	kohustusperiood: 1.01.2014 kuni 31.12.2020 esimene vaheperiood: 1.01.2014 kuni 31.12.2016 teine vaheperiood: 1.01.2017 kuni 31.12.2018
e) arvutusmeetod, sealhulgas hinnaelastsuste kasutamine	Maksude mõju arvutusmeetodit ja kasutatud hinnaelastsusi kirjeldab uuringu alapeatükk 3.1.1. Maksude mõjul saavutatud energiasäästu ei loetud arvutusmeetodis kumuleeruvaks, st maksu mõju elueaks on üks aasta.

4 ÜLEVAADE KOHUSTUSPERIOODIL EESTIS RAKENDATAVATEST ALTERNATIIVSETEST POLIITIKAMEETMETEST

4.1 Eesti rakendatavad alternatiivsed poliitikameetmed kohustusperioodil

Kohustusperioodil Eestis rakendatavateks alternatiivseteks poliitikameetmeteks on:

1. Energia- ja CO₂-maksud
2. Rahastamiskavad

Alternatiivsete poliitikameetmete prognoositud panus direktiivi artikli 7 lõike 1 teises lõigus esitatud nõuete täitmiseks on kirjeldatud alljärgnevas tabelis.

Tabel 3 Alternatiivseteks poliitikameetmete prognoositud energiasääst kogu kohustusperioodi jooksul

Poliitikameetmed	Prognoositud energiasääst kogu kohustusperioodi jooksul, GWh
1. Energia- ja CO ₂ -maksud	
Maagaasi aktsiis ja käibemaks	512
Elektrienergia aktsiis ja käibemaks	1 585
Kaugküttes kasutatud kütuste aktsiis ja käibemaks	940

⁸ <https://www.riigiteataja.ee/akt/105112013009>

Bensiini aktsiis ja käibemaks	547
Kerge kütteõli ja diislikütuse aktsiis ning käibemaks	1 174
Maagaasi aktsiis ja käibemaks	512
2. Rahastamiskavad	
Tänavavalgustuse uuendamine	211
Ettevõtete energia- ja ressursitõhusus	459
Korterelamute rekonstrueerimine	1 051
Kõik meetmed kokku	6 479

Tabelist nähtub, et kavandatud alternatiivsed poliitikameetmed ei kata kogu kohustust, mis on nõutav artikli 7 lõike 1 alusel ning artikli 7 lõigetes 2 ja 3 sätestatud võimalusi ja piiranguid arvestades. Eesmärgi (7140 GWh kogu kohustusperioodi jooksul) saavutamiseks puuduva osa katmiseks kaalutakse järgmiseid võimalusi:

- 1) täiendavate rahastamiskavade rakendamine;
- 2) energia- ja CO₂-maksude muutmine;
- 3) energiatõhususkohustuste süsteemi juurutamine Eestis.

4.2 Alternatiivsete poliitikameetmete kooskõla artikli 7 lõike 10 nõuetega

Ülevaade alternatiivsete meetmete kooskõlast artikli 7 lõike 10 nõuetega on antud alljärgnevas tabelis.

Tabel 4 Alternatiivseteks poliitikameetmete vastavus artikli 7 lõike 10 nõuetele

Poliitikameetmed	Vastavad artiklid	Energia ja CO₂ maksud	Rahastamiskavad
Poliitikameetmete kriteeriumid			
<i>Vastavad artiklid</i>		<i>A7 (9) (a)</i>	<i>A7 (9) (b), (d), (e), (f) and A20(6)</i>
Sätetatud eesmärgi taseme saavutamine vastavalt A7 (1)	<i>A7 (1) and (10) (a)</i>	Kirjeldatud käesoleva teatise alapeatükis 4.1	Kirjeldatud käesoleva teatise alapeatükis 4.1
Ette näha vähemalt kaks vaheperioodi	<i>A7 (10) (a)</i>	Kirjeldatud Tabelis 2 (rida d)	Kirjeldatud Tabelis 1 (rida d)
Selgelt on määratletud kohustatud isiku (KI), volitatud isiku (VI), osaleva isiku (OI) või avaliku sektori rakendusametuse (ASR) vastutused	<i>A7 (10) (b)</i>	ASR vastutus on määratud alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduses ⁹	ASR vastutus määratletakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduses (koostamisel ¹⁰) ning asjakohastes rahastamiskavadest toetamise tingimustes
Saavutatav energiasääst on kindlaks määratud läbipaistval viisil	<i>A7 (10) (c)</i>	Saavutatav energiasääst on arvatud uuringu alapeatükis 3.1.1 sätetatud meetodika abil	Saavutatav energiasääst on arvatud uuringu alapeatükis 3.1.2 sätetatud meetodika abil
Säästu kogus on väljendatud energia lõpptarbimise või primaarenergia tarbimise kaudu kasutades IV lisas sätetatud ümberarvutus- tegureid	<i>A7 (10) (d)</i>	Säästu kogus on väljendatud energia lõpptarbimisena	Säästu kogus on väljendatud energia lõpptarbimisena

⁹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/105112013009>

¹⁰ Eelnõu on avaldatud Eelnõude infosüsteemis <https://eelvoud.valitsus.ee/main/mount/docList/06e71ef2-27e6-46eb-b87e-83ffb3332515>

Energiasäästu arvutatakse V lisa punktides 1 ja 2 toodud meetodeid ja põhimõtteid kasutades	A7 (10) (e)	X	Direktiivis sätestatud tingimusi on arvestatud uuringu läbiviimisel ning tingimusi rakendatakse direktiivi üle võtvate õigusaktide kujundamisel
Energiasäästu arvutatakse V lisa punktis 3 toodud meetodeid ja põhimõtteid kasutades	A7 (10) (f)	Direktiivis sätestatud tingimusi on arvestatud uuringu läbiviimisel ning tingimusi rakendatakse direktiivi üle võtvate õigusaktide kujundamisel	X
Aastaruanne esitatakse osalevate isikute poolt	A7 (10) (g)	X	X
Kohustatud isikud avaldavad andmed kord aastas andmed	A7 (8)	X	X
Tulemuste jälgimine	A7 (10) (h)	Direktiivis sätestatud nõudeid rakendatakse direktiivi üle võtvate õigusaktide kujundamisel	Direktiivis sätestatud nõudeid rakendatakse direktiivi üle võtvate õigusaktide kujundamisel
Kontrollisüsteem	A7 (10) (i)	Direktiivis sätestatud nõudeid rakendatakse direktiivi üle võtvate õigusaktide kujundamisel	Direktiivis sätestatud nõudeid rakendatakse direktiivi üle võtvate õigusaktide kujundamisel
Andmed aastaste energiasäästu suundumuste kohta on avaldatud igal aastal	A7 (10) (j)	Direktiivis sätestatud nõudeid rakendatakse direktiivi üle võtvate õigusaktide kujundamisel	Direktiivis sätestatud nõudeid rakendatakse direktiivi üle võtvate õigusaktide kujundamisel

V - kriteerium on nõutud vastava poliitikameetmeks; X – kriteerium ei ole nõutud vastavaks poliitikameetmeks.

4.3 Alternatiivsete poliitikameetmete kooskõla V lisa punktis 4 sätestatud nõuetega

Ülevaade alternatiivsete poliitikameetmete kooskõlast direktiivi V lisa punktis 4 sätestatud nõuetega on antud käesoleva teatise peatükis 3.

4.4 Oodatava energiasäästu koguse saavutamine muude alternatiivsete poliitikameetmete poolt

Alternatiivseid poliitikameetmeid, mida pole loetletud artikli 7 lõike 9 teises lõigus, rakendamist Eesti ei kavanda.

5 TEATISE KOOSTAMISEL KASUTATUD VÕI VIIDATUD MATERJALID

1. „Interpretative note on Directive 2012/27/EU on energy efficiency, amending Directives 2009/125/EC and 2010/30/EC, and repealing Directives 2004/8/EC and 2006/32/EC - Article 7: Energy efficiency obligation schemes“, edastatud liikmesriikidele 8.05.2013